

ANSTÄLLNINGAR - KEMISKA FABRIKER

Inom avtalsområdet gäller som huvudregeln att ett anställningsavtal gäller tillsvidare om inte annat har avtalats. Möjligheten att anställa någon på en tidsbegränsad anställning är begränsad i avtalet och är bara tillåten i de situationer som angetts i kollektivavtalet

I kollektivavtalet för Kemiska fabriker finns vissa möjligheter att träffa avtal om tidsbegränsade anställningar. Dessa anställningsformer avviker från de anställningsformer som anges i lagen om anställningsskydd. Vilket innebär att den arbetsgivare som är bunden av avtalet för Kemiska fabriker bara kan använda avtalets anställningsformer. De anställningsformer som återfinns i lagen om anställningsskydd kan *inte* användas.

Det är arbetsgivaren som ska kunna visa att en anställning avser något annat än en tillsvidareanställning. Kan en arbetsgivare inte visa att denne har träffat ett tidsbegränsat anställningsavtal kan anställningen på yrkande av motparten komma att betraktas som en tillsvidareanställning. Vilket i praktiken kräver att alla anställningsavtal om tidsbegränsade anställningar ska bekräftas skriftligt innan de tillträds.

Arbetsgivaren är skyldig att skriftligen informera arbetstagare om anställningsvillkoren, vilket kan ske genom att informationen anges i ett anställningsavtal eller i en av arbetsgivaren utställd anställningbekräftelse.

TILLSVIDAREANSTÄLLNING

Om inte avtal träffats om något annat så avser en anställning en tillsvidareanställning eller i dagligt tal en "fast anställning". En tillsvidareanställning karakteriseras av att det är ett anställningsavtal utan en på förväg angiven sista anställningsdag. En tillsvidareanställning upphör först efter någon form av åtgärd från en av parterna; en uppsägning eller ett avsked, vid besked om att anställningen upphör om den anställde uppbär hel sjukersättning, genom att arbetstagaren säger upp sig själv, avlider, avviker eller något liknade.

TIDSBEGRÄNSAD ANSTÄLLNING

En tidsbegränsad anställning, eller visstidsanställning karakteriseras av att det är ett anställningsavtal med en förväg angiven sista anställningsdag. Denna sista dag kan vara absolut bestämd (till och med 30 juni) eller relativt bestämd (under Lisas frånvaro eller säsongslut) eller en kombination av dessa (under Lisas frånvaro dock längst till den 30 juni). När Lisa återkommer eller den sista dagen nås upphör anställningen utan uppsägning.

Om arbetstagare varit anställd i mer än tolv månader under de tre senaste åren så ska denne få en underrättelse om att anställningen upphör. Sådan underrättelse ska lämnas en månad före sista anställningsdagen.

En tidsbegränsad anställning gäller den avtalade tiden och kan inte sägas upp av vare sig arbetsgivaren eller arbetstagaren. För att en uppsägning ska kunna ske krävs en särskild överenskommelse om detta. Exempelvis: "Under anställningstiden gäller en ömsesidig uppsägningstid om en månad".

Om en arbetstagare med en tidsbegränsad anställning grovt bryter mot sina åligganden kan denne avskedas om saklig grund för avsked föreligger, däremot inte sägas upp.

Vid provanställning har dock båda parter rätt att säga upp anställningen i förtid utan något krav på saklig grund, från arbetsgivarens sida.

TIDSBEGRÄNSADE ANSTÄLLNINGAR SOM KAN INGÅS ENLIGT AVTALET FÖR KEMISKA FABRIKER:

Avtal för viss tid, viss säsong eller visst arbete, om det föränleds av arbetets särskilda beskaffenhet.

En *säsonganställning* som avser arbete som är beroende på "säsongens växlingar". Det är då inte arbetsuppgifter med säsongvariationer utan arbete som bara kan utföras vid en viss säsong. Exempelvis så kan en liftskötare vara säsonganställd medan expediten i skidaffären inte kan vara säsonganställd de då det säljs skidor även på sommaren, även om efterfrågan kanske minskar.

En anställning som föränleds av *arbetets särskilda beskaffenhet*. Det är då ett arbete som normalt inte utförs av arbetstagare hos arbetsgivaren utan andra arbetsuppgifter som tillfälligtvis utförs under en viss tid. Tiden är inte i förväg begränsad men kravet på att arbetsuppgifterna avviker från det som annars utförs av egna anställda blir större desto längre anställningen avses att pågå.

Avtal för viss tid som avser vikariat, praktikarbete eller feriearbete.

Vikariat avser en anställning som ersätter en annan arbetstagare som är frånvarande, sjuk, föräldraledig eller frånvarande av annat skäl. Vikarien behöver inte utföra samma arbetsuppgifter som den frånvarande och kan ha andra anställningsvillkor. En vikarie kan också ha en lägre sysselsättningsgrad än den som är frånvarande och vikariatet kan vara kortare än den beräknade frånvaron. Vikariatsanställningen får inte avse en högre sysselsättningsgrad än den frånvarandes och inte vara längre än den beräknade frånvarotiden.

Det är inte fråga om vikariat om någon ersätter en arbetstagare som tillfälligt utför andra arbetsuppgifter hos samma arbetsgivare.

Se även nedan om konvertering av vikariat efter två år.

Praktikarbete ska vara en del av en utbildning och avser en introduktion i ett visst yrke enligt läroplan eller liknade. En anställning av praktikanter bör föregås av en överläggning med IF Metalls klubb eller avdelning. Se även nedan om yrkesintroduktion.

Feriearbete är ett arbete som utförs under en elevs/students ledighet från studier som infaller under pågående utbildning. Hit räknas även kortare uppehåll, t ex över en sommar, som infaller vid övergång från en utbildning till en annan (t ex från grundskola till gymnasium).

Avtal för tiden till dess arbetstagaren ska börja värnpliktstjänstgöring eller liknande som skall pågå mer än tre månader.

Denna anställningsform ger en möjlighet att anställa någon för tiden fram till tjänstgöring enligt lagen om totalförsvarsplikt eller annan jämförlig tjänstgöring.

Avtal för viss tid som avser anställning efter pensionering, om arbetstagaren uppnått den ålder som medför skyldighet att avgå från anställningen med ålderspension eller, om någon sådan avgångsskyldighet inte finns, när arbetstagaren har fyllt 67 år.

Med denna anställningsform avses en tidsbegränsad anställning av en arbetstagare när denne har fyllt 67 år. Detta kan användas både vid regelrätt nyanställning av pensionär och då arbetsgivaren i samband med pensionsavgång vill träffa överenskommelse om att en tidigare tillsvidareanställning ska bli till en visstidsanställning.

Det finns ingen gräns för hur lång en anställning efter 67 år kan vara eller för hur många gånger nya anställningsavtal kan träffas.

Avtal om tidsbegränsad provanställning om prøvotiden är högst sex månader

Provanställning får inte överstiga sex månader. I provanställningsavtalet bör anges att den ömsesidiga tid för avbrytande är minst 14 dagar. En provanställning kan ske utan föregående överenskommelse med IF Metall.

Det är viktigt att notera att provanställningar enligt avtalet för avtalet för Kemiska fabriker, till skillnad från provanställningar enligt lagen om anställningsskydd, är en visstidsanställning. Detta innebär att anställningen upphör när prøvotiden går ut, om inte arbetsgivaren antingen uttryckligen eller underförstått låter anställningen övergå till en tillsvidareanställning. Nytt avtal om en tillsvidareanställning bör träffas om provanställningen övergår i en sådan.

Om en regel om en ömsesidig uppsägningstid tas med som en del av i provanställningsavtalet kan anställningen avbrytas med två veckors varsel. Finns inte den kortare tiden inte med i provanställningsavtalet är en förtida uppsägning av provanställningen inte möjlig för vare sig arbetsgivaren eller arbetstagen. Detta då anställningen formellt är en visstidsanställning, enligt kollektivavtal, och inte en provanställning enligt lagen om anställningsskydd. Besked enligt lagen om anställningsskydd 15 § behöver inte heller lämnas, av samma skäl. Även om det rekommenderas att arbetsgivaren, för tydlighetens skull, lämnar ett besked i förväg om att provanställningen ska upphöra.

Avtal om viss tid, dock högst 12 månader, med anställd som har kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt. Om en sådan anställning pågår i mer än 12 månader övergår den till en tillsvidareanställning. Visstidsanställning enligt denna punkt får inte vara kortare än en dag.

Så kallad *KFF-anställning*. Denna anställningsform är en del av överenskommelsen om inhyrning från bemanningsföretag. En anställning med förstärktföreträdesrätt ska vara ett alternativ till att hyra in personal från ett bemanningsföretag. Det är bara möjligt att anställa arbetstagar, under den tid någon har förstärkt företrädesrätt, enligt denna regel, om de tidigare har blivit uppsagd på grund av arbetsbrist, inte andra som kan ha sedvanlig företrädesrätt. Se vidare under rubriken "Inhyrning från bemanningsföretag"

En KFF-anställningen kan vara som kortast en dag och konverteras till en tillsvidareanställning efter 12 månader.

Utöver detta kan avtal om tidsbegränsad anställning ske om avtalet träffas skriftligt och godkännes av den lokala arbetstagarorganisationen.

Efter godkännande av IF Metalls klubb eller avdelning kan skriftligt avtal om tidsbegränsad anställning träffas med en arbetstagar. Avtalet innehåller ingen begränsning i tid eller av det antal gånger någon kan anställas enligt denna regel. Begränsningen torde ligga i möjligheten att få godkännande av den lokala fackliga organisationen.

YRKESINTRODUKTION

I Bilaga 9 i kollektivavtalet finns särskilda regler om yrkesintroduktion. Efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och IF Metalls klubb eller avdelning kan ett avtal träffas om en visstidsanställning för yrkesintroduktion. Anställningen för omfatta högst tolv månader med möjlighet till ytterligare förlängning i tolv månader efter överenskommelse med IF Metalls klubb eller avdelning

Anställning för yrkesintroduktion kan ske även om det finns andra arbetstagar, eller före detta arbetstagar, med företrädesrätt.

En anställning för yrkesintroduktion ska förenas med handledning och individuell utbildningsplan.

UNDERRÄTTELSE TILL IF METALL

Om arbetsgivaren träffar avtal med en arbetstagare om en tidsbegränsad anställning ska IF Metalls klubb eller om sådan inte finns IF Metalls avdelning underrättas om anställningen. Sådan underrättelse ska ske så snart som möjligt, dock senast inom en vecka.

Om anställningstiden är kortare än en månad behöver underrättelse inte lämnas. I de fall att anställningsavtalet kräver lokal överenskommelse kan underrättelse ske samtidigt som överenskommelsen träffas.

KONVERTERING

En vikaries anställning konverterad till en tillsvidareanställning efter två år som vikariatsanställd under en femårsperiod. Enligt reglerna om förstärkt företrädesrätt så kommer en visstidsanställning av typen KFF-anställning att konverteras efter tolv månader.

För övriga visstidsanställningar som till exempel arbetstoppsanställningar sker ingen konvertering även om den sammanlagda anställningstiden skulle vara längre än ett eller två år.

Reglerna i lagen om anställningsskydd om konvertering av allmän visstid gäller inte då anställningsformen inte är tillåten på avtalsområdet.

En arbetstagare som varit anställd på vikariat i mer än två år får sin anställning automatiskt konverterad till en tillsvidareanställning den dag två-årsgränsen passerar. Denna konvertering är inte förhandlingsbar utan anställningen blir automatiskt en tillsvidareanställning oavsett vad parterna önskar. I anställningstiden räknas enbart anställning som vikarie in. Tiden med andra anställningar, tillsvidare eller andra tidsbegränsade anställningar räknas inte in i tiden för konvertering.

En visstidsanställning enligt reglerna om förstärkt företrädesrätt är inte tänkta att pågå i mer än tolv månader. Ett avtal som pågår, eller förlängs så att de sammanlagt blir, mer tolv månader konverteras till en tillsvidareanställning. Konvertering sker bara om den sammanlagda anställningstiden avser en anställning enligt reglerna om förstärkt företrädesrätt. Tiden med andra anställningar, tillsvidare eller andra tidsbegränsade anställningar räknas inte in i tiden för konvertering av denna anställning.